

درهفت‌آینه

نقد و بررسی کتاب‌های نظری شعر کودک و نوجوان در ایران
(از ۱۳۵۲ تا ۱۳۹۵)

سید احمد میرزاده

سرشناسه:	میرزاده، سیداحمد، ۱۳۵۴ - Mirzadeh, Seyed Ahmad
عنوان و نام پدیدآور:	در هفت آینه: نقد و بررسی کتاب‌های نظری شعر کودک و نوجوان در ایران (از ۱۳۵۲ تا ۱۳۹۵)/سیداحمد میرزاده؛ ویراستار محمدکاظم کاظمی.
مشخصات نشر:	تهران: نشر طلایی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۲۷۲ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۹۹۳-۱۹-۶
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه.
عنوان دیگر:	نقد و بررسی کتاب‌های نظری شعر کودک و نوجوان در ایران (از ۱۳۵۲ تا ۱۳۹۵).
موضوع:	شعر کودکان و نوجوانان (فارسی) -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد ۲۰th century -- History and criticism -- Children's poetry, Persian ادبیات کودکان و نوجوانان -- ایران -- تاریخ و نقد Children's literature -- Iran -- History and criticism
رده بندی کنگره:	PIR۳۵۵۵
رده بندی دیویی:	۸۱۶۲۰۹
شماره کتابشناسی ملی:	۸۷۳۹۳۲۸

www.ketab.ir

نشر طلایی

در هفت آینه

(نقد و بررسی کتاب‌های نظری شعر کودک و نوجوان در ایران)

نویسنده: سیداحمد میرزاده

ویراستار: محمدکاظم کاظمی

طراح جلد: آتنا شمس اسفندآبادی

صفحه‌آرا: سعید کربلانی

چاپ اول: ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۹۳-۱۹-۶

قیمت جلد شومیز: ۶۰۰,۰۰۰ ریال

قیمت جلد سخت: ۷۰۰,۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: هنر آفاق

nashre.talaei@gmail.com www.talaei.ir

فهرست مطالب

پیش گفتار ۱۱

فصل اول: نگاهی به تاریخچه و سیمای کلی شعر کودک و نوجوان در ایران

۱. شعر کودک و نوجوان چیست؟ ۱۹
۲. تاریخچه و پیشگامان شعر کودک ۲۲
- الف. شعر کودک و نوجوان در ایران چه زمانی آغاز شد؟ ۲۲
- ب. نخستین کسانی که در کنار شعر بزرگسالانه شعرهایی هم برای کودکان سروده‌اند ۲۳
- ج. نخستین کسانی که به طور اختصاصی برای کودکان شعر گفتند و به عنوان شاعر کودک شناخته شدند ۲۵
- د. برخی از مطرح‌ترین شاعران کودک امروز ۲۷
۳. وضعیت کمی تولیدات امروز شعر کودک در یک نگاه ۳۴

فصل دوم: سیمای کلی پژوهش‌های شعر کودک و نوجوان ایران

- الف. کتاب‌های نظری که منحصر به موضوع شعر کودک پرداخته‌اند ۴۱
- ب. کتاب‌های نظری که ضمن پرداختن به موضوعاتی کلی‌تر مثل ادبیات کودک یا شعر معاصر به موضوع شعر کودک نیز پرداخته‌اند؛ از جمله: ۴۲
- ج. کتاب‌هایی که زندگینامه و تذکره تحلیلی شاعران کودک محسوب می‌شوند. ... ۴۵
- د. کتاب‌هایی که درباره شعر کودک نیستند اما در زمینه آموزش شعر برای مخاطب کودک یا نوجوان نوشته شده‌اند. ۴۶

فصل سوم: نقد و بررسی کتاب‌های نظری منتشر شده در ایران در زمینه شعر کودک و نوجوان (۱۳۵۲-۱۳۹۵)

۱. شعر کودک در ایران ۵۱
۲. پژوهشی در شعر کودک ۷۱
۳. شعر در حاشیه (پژوهشی در شعر کودک و نوجوان) ۸۹
۴. شعر کودک از آغاز تا امروز ۱۰۵
۵. وقتی سایه‌ها سنگ می‌شوند (نقد شعر) ۱۳۲
۶. از این باغ شرفی (نظریه‌های نقد شعر کودک و نوجوان) ۱۴۶
۷. در ترازوی آیینه‌گون (جستارهایی در اشعار چند شاعر کودک) ۱۶۵
۸. زیر گنبد کبود (صور خیال در شعر کودک) ۱۷۹
۹. جستاری پیرامون شعر کودک در ایران ۱۹۷
۱۰. عاطفه و تخیل در شعر کودکان و نوجوانان (پرتکیه بر آثار مصطفی رحمان دوست، ناصر کشاورز) ۲۱۳
۱۱. وزن ارزشی در شعر کودک- رویکردی نوین برای شناخت، بررسی و گسترش وزن‌های شعر کودک ۲۲۱

فصل چهارم: تحلیل و نتیجه‌گیری

۱. معیارهای بررسی شعر کودک و نوجوان ۲۳۵
۲. اساسی‌ترین آسیب‌های کتاب‌های پژوهشی شعر کودک در ایران ۲۳۸
۳. مهم‌ترین خلأ و نیاز پژوهشی شعر کودک چیست؟ ۲۴۹
- فهرست نام افراد ۲۵۷
- فهرست نام کتاب‌ها ۲۶۱
- فهرست مجله‌ها و روزنامه‌ها ۲۶۷
- منابع و مآخذ ۲۶۸

شعر کودک و نوجوان، سابقه چندان دور و درازی در کشور ما ندارد اما در سال‌های اخیر رشد تولیدات این گونه ادبی بسیار چشمگیر بوده است. کتاب‌های بسیاری با عنوان کتاب شعر کودک منتشر می‌شوند؛ اما به راستی آیا هر شعری که با این عنوان منتشر می‌شود برای کودکان مناسب است؟ کدام شعرها می‌توانند به کودکان، لذت ادراک یک اثر ادبی را بخشند بی‌آنکه برای روحیه نازک آنان بدآموزی داشته باشند؟

نگارنده به تناسب شغل و علاقه‌مندی خود همواره با این مسأله روبه‌رو بوده است که معیارهای ارزیابی شعر کودک چیست؟ ناشرانی که برای کودکان ایران کتاب چاپ می‌کنند می‌باید با چه معیارهایی یک مجموعه شعر را شایسته انتشار بدانند؟ خانواده‌هایی که برای فرزندان خود کتاب شعر می‌خرند شعر خوب را از بد چگونه تشخیص دهند؟ شاعرانی که می‌خواهند برای کودکان شعر بگویند باید خود را به چه توانمندی‌هایی مجهز کنند؟ شعر خوب کودک چه ویژگی‌هایی دارد؟ چگونه می‌توان تناسب لفظ و معنا را برای این طیف وسیع که از خردسالی تا سال‌های نزدیک به جوانی گسترده است رعایت کرد؟

با یک نگاه به گروه اسمی «شعر کودک و نوجوان» می‌توان نتیجه گرفت که:
۱. هسته اصلی در این گروه اسمی، کلمه «شعر» است. پس جنبه ادبی این محصول همواره باید در نظر باشد و نمی‌توان هر نظم را به صرف آنکه مخاطب ما کودک است و نیازمند تعلیم، وارد دایره این مفهوم کرد. پس ما با یک اثر ادبی و هنری روبه‌رویم. دانشی که به ارزیابی این گونه از شعر می‌پردازد، یک سر آن به هر حال به علوم بلاغی وابسته است.